

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Sectio IV. De sagittarijs, Assassinis, & imaginum fabricatorib. maleficis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

Hæc verba audiens Dominus vacca, arripuit fustem, & currens post eam, atque percutiens aiebat.

Hier slaen ick eenen slach, ende eenen anderen als ick mach,
Ende den derden daer toe, soo behoudick d' melck metter koe.

Hoc erat optimum remedium.] hæc Betzius vir eruditus, qui ante annos ferme centum triginta vixit, inter Carmelitani Ordinis viros illustriores. Huic maleficio simile reperi apud eundem eodem loco de frumenti auerfione narratum his verbis: *quædam mulier circumiit Bonarium cum frumento, dicendo, illum versum super aspidem, & c. post veniens ad domum suam, habuit fistulam in solarario, quam manu accipiens & prædicta verba dicens, cecidit totum frumentum illius bonarii coram se per fistulam in solarario, & ita furabatur frumentum de agro: que tandem per quendam Episcopum deprehensa & combusta est.* Hæc ille licet barbarè bona tamen fide. Quis non agnoscit frumenti huius vectorem demone? quid ergo ridet illud poetæ?

Atque s' tas alio vidit traducere messes.

Vel XII. tab. prohibitionem: NEVE ALIENAM SEGETEM PE LLEXERIS.

SECTIO IV.

De sagittarijs, Assassinis, & Imaginum fabricatorib. maleficis,

VNT vel præcipui huius classis malefici; quos vocant Sagittarios, seu Balistarios; quorum Innocentius tertius Papa, vocat artem, mortiferâ & odibile & sub pœna Anathematis cõtra Catholicos & Christianos exerceri vetat. Cuius Pontificiæ sanctionis vereor, vt satis probam nobis interpretatio-

ali. s. Decretal. tit. de sagitt.

nem gregarij iuris interpretes cuderint, qui accipiunt de bello iniusto Christianos læssentibus cum arcibus & sagittis. Quæso quid peculare, in vtenibus arcu & sagittis? an quod eminus, & quasi ex insidijs? quasi vero id in hoste distinguendum, dolo an virtute? quasi minus peccet, qui sica cominus latro, quam qui sclopo de longinquo interficiat eminus? quid ergo iam olim mihi visum, canone isto percelli singulare quoddam genus maleficorum; qui sagittarii seu Balistarii vocati: quos accuratè Sprengerus describit b. hi fæderantur demoni. nam ex pacto ipsi adducunt animæ & corporis dominium, ille vicissim pollicetur se ad futurum, vt quem, longissime dissitum volent, infallibili icu trajiciant. Solemnia seu ritualia sunt ista. præstat demoni homagium, mox sexta feria proxima Hebdomadæ maioris, infra tempus missæ, sacram crucifixi imaginem aliquam sibi deligunt, in quam, vt in scopum, tela colliment, vel (quod Petr. Binsfeldius testatur) sclopo post tergum eiaculato glandes plumbeas emittant. Nec constat, an aliqua tunc verba ad hanc operis apostasiam adijciant. Postea certo telorum numero in crucifixi imaginè emisso, credunt se totidem vno die, quoscunq; deligent, necare posse quocunq; illi loco fuerint, etiam remoto & concluso. Dæmon enim spondet, se tela eo perlaturum, & hostili in corpore defixurum. Ea tamen hæc lege: si hominem necandum maleficus aliquando viderit, & tunc iterum de nouo actuali (vt vocant) consensu eum occidit voluerit. Vltimo pollicetur tantâ illi se, balista bombardæ iaculandi peritiam tributurum, vt denarium capiti impositum, absque capitis læsione valeant deijcere. Subijcit duo exempla huiusmodi facinorosorum. Vnum Pü-

cleri

cleri cuiusdam, quem tandem rusticus
fossorij instrumentis pertinacem oc-
ciderunt: secundum, alterius, qui, eo
quod miraculose pedem de loco, ubi
crucifixum traiecerat, è quo recens sca-
turibat sanguis, mouere nequibat, in
scelere deprehensus, pœnas publice
supplicio perfoluit. De hoc ego gene-
re lubes prædictum Canonem capio.
Nec obstat quod malefici magi alijs
quoq; canonib; sint excommunicati a.
Cum n. maxime execrabile sacrilegiũ
horum maleficio accedat, sitque no-
centius reliquis omnibus, merito di-
gnum visum, specialem illis pœnam
irrogare, qui hanc infidelibus contra
fideles operam nauarent. Olaus Ma-
gus b meminit alterius generis *sagit-
tariorũ*. nempe Lappones & Finos de
plumbo cõficere iacula magica digiti
longitudine, & ea per quæuis distita
loca mittere in eos, de quibus vindic-
tam expetunt: & hos oborto carci-
nomate in crure vel brachio, intra tri-
dium, vehementia doloris emori.

Vt ego nunc de *sagittarijs*, sic (nisi
fallor) optime Couarruias c, contra
vulgi sententiã explicuit alium cano-
nem Innocentij IV. tit. de homic. in 6.
quẽ Theologi & Canonistæ, propter
historiarum inscientiã, ad omnes ho-
micias extendebat, qui conductis
hominibus aliquem occidi curarant,
cum reuera, vt ille ex Volaterrano, &
P. Emilio docuit, de certo tantũ ge-
nere hominum mentio fiat, & gente,
cui *Assasinorum* nomen fuit: de quib;
oculati testes, optime scripserunt, Ty-
ri (in qua ditioe illi degebant. Epi-
scopus Guilhemus d, & Cardinalis at-
que Episcopus Acconensis Iacobus de
Vitriaco, e, quem scriptorem à blat-
tis ereptum Moschus, Pastor Armen-
tariensis, vir doctus & probus, pu-

blico bono, typis euulgari curauit.

Haud multũ à *sagittarijs* discrepat
genus maleficorum, qui qualdam fa-
bricantur imagines, quas vel acubus
pungũt, vel igne liquãt, vel cõfringũt,
& sic certũ ius, quos tales imagines de
signabãt, interitũ tabe, vel alio mortis
generis adferũt. Negat hoc totũ Hie-
ronym. Cardanus f VVieri dux, cæci

cæcus: impugnat, nõ rationib; sed pur-
is in Heet. Boethum, Francisc. Picum
inquisitores Germaniæ, & ipsum D.
August. vt erat homo parum pius, cõ-
uicijs. Sed canẽ contempnas latratem,
q̃ compescas facilius. Agnouere hu-
iusmodi imagines & Iuriconsult. g, &
Theologi h & confirmãt poetæ vere-
res, quorũ fabulæ, semper ex vero ali-
quo trahebant originẽ, quare Bucca-
nanus fallitur, qui l. 6. Hist. Scot. negat
hoc genus apud vetustiores inueniri.
Cõfirmat, nõ vnus historicus Scotorũ
Hector Boethus: quẽ vt singularẽ ad-
ducunt testẽ mira de Rege Duffo nar-
rantem: sed & alij cõplures, quorũ ex-
emplis Scotica illa narratio cõfirmat-
tur, & oẽs hos vt mendaces rejicere,
Cardanicũ & Vviericũ, hoc est teme-
rium & impudentiæ plenũ sit. Ex hoc
ortam illã narrationem de Meleagri-
nece, & fatali stipite Altheæ non dif-
fiteor. Sed sine fabula, clare, & velo
leuato canit i Ouidius, de Medæa saga:

*Denouet absentes: simulacraque ce-
rea fingit,*

*Et miserum tenues in recur vrget
acus.*

Perite hoc, & omnino ex arte: sed
Horatius k imperite, quod, quæ huius
erant maleficij, illa trastulit ad anima-
rum euocationem: describens enim
apparatũ Saganiæ & Ganidiæ Lami-
arum, dicit duas ab illis statuas fabrica-
tas *ceream*: referentẽ nempe maleficio

f lib. 15. de
variet.
ter. c. 20.

g Grill q. 5
Accurs. Sa-
lyc. Ang in
l. mult. C.
de malef.
Damboud
in praxi
crimin. &
alii.
h Inquisi-
tores Ger-
manic in
Mall. p. 2.
q. 1. 2. 12.
Alf. Castr.
li. 1. de iust.
bar. punit.
c. 15 Bins-
feld. de cõ-
fess. sagar.
& alii.
i epist. Hi-
pypetes.

k lib. 1. ser-
fat. 8.

E e e i m b u e n -

a. c. ad abo-
lendam c.
excommu-
nicamus.
de har. &
in bulla
Ioan. 21.
& alia
Leonis 10.
sess. 9. in
Conci. Lan-
ter.
b li. 3. c. 17.

c li. 1. var.
resol. c. 20.

d belli sa-
crii 20.
cap. 31.
Oriental.
hist. c. 14.

imbuendū: & lanceam quæ malefica vicarię vicaria erat in affligēda altera.

Lanea & effigies erat, altera cerea, maior

Lanea, quæ panis cōpesceret inferiorem. Cerea simpliciter stabat, seruilibus, vt q̄ iam peritura, modis.

Cornel. Tacitus (non iam poetam dabo, sed ex principibus Historiæ,) de scelere Pisonis & morte Germanici scribens Ann. 2. reperiebantur solo & parietibus erute humanorum corporum reliquia, carmina & deuotiones, & nomen Germanici plumbeis tabulis insculptum. semi vsq; cineres & tæbe obliti, aliq; maleficia, quis creditur animas numinibus infernis sacrari.] vides quam antiqua impietate Apuleius lib. 3. de asino, vocat laminas ignorabiliter liberatas. vbi forte legendum, inorabiliter. sicut parcas dicimus inexorabiles. Inde Sagæ dictæ simulatrices (vt cerea statio) & scitrices Tertulliano, & vulticula Salisberiensis, & ipsæ imagines, Ipsiplice Felto, & Substiles vt antea docui. Nicetas lib. 4. Hictor. narrat in Aarons inuentam imaginem viri compedibus vincti, & cor clauo transfixi.

Duffi historiam pete ex ipso Boetho. & lib. 111. rer. Scoticarum, & Cardano & aliis. Francię annales I referunt, similia his tentata ab Enguerrani Matignani vxore, in Franciæ Regem & deprehensam dedisse pœnas. cur non & hoc Cardanus & Vvierus refutarunt: an quod vno factum loco, nequit tum alibi fieri? de alia cerea imagine, de qua Sprengerus, agetur section. sequente. De iisdem sic Meierus libro decimo sexto, Anno 1462. narrat captos Brussellæ tres viros ex familia Comitum Stampani, cum quodam myropola, qui quandam fascinationem parasse dicebantur, per tres viriles ac totidem mulie-

A bres imagines iuniori Principi Carolo infascimando. Custodiri fuere longo tempore apud Quercetum Haynonia, ac pariter cum illis Carolus Noyerius ex fuga retractus, qui & ipse è familia erat Stampensi. Conurationem myropola detexit.] Sed cur tot imagines vni occidēdo, nempe tres viriles? vt quod per vnam non succederet, per aliam perficeretur: B fœmineas arbitror fuisse furiarum Vltricum, à quibus viriles Carolum representantes male multarentur, vt ex Horatij illis iam citatis versibus colligitur. Vel forte vnica imago fuit, & numerum fama adauxit. Sane de Pauriortagens maleficio Gaguinus libro septimo. imaginum plurium meminuit, at Emilius & alij vnicam fuisse memorant. Recentius accipite.

C Anno 1574. Lutetiæ Parisiorum decollatus quidam nobilis fuit, penes quem reperta imago cerea, variis characteribus insignita: cor & caput imagini confixa erant. Ibidem duo alij capti tum fuere, quorum vnus Karolo IX. Regi, alter Henrico duci Guisio, hoc ipso maleficio defixionis cereæ, mortem machinabatur: narrat D Crespetus, & addit vidisse, cum Auenioni esset, cultrum parieti infixum, quo de sententia iudicis excoriatus fuerat quidam magus, eo quod sic pungendo ceream imaginem, Pontificem Maximum de medio sustulerat. ista Crespet. libro de odio Satane disc. 10. Illud etiam obseruo iam diu ante fabricatis statuīs aliquando ab-

E uti Magos, nempe demone illas pro maleficio ligno acceptante, tale puto illud quod Ioann. Curopalates narrat historie sue fol. 24. Venetæ edition, quædam Ioannem Morocharium, Theophili Imper. præceptorem, cum hæreticus & magus esset, ad Partiar-

chatum

Paul. X. myl. 1. 8. & melius Gaguinus l. 7.

fixam, brachia, crura ac totum deniq, corpus clavis refertum: qui clavi ipsum maleficarum in cunctis partibus affligebant eo modo, quo in figura cerea collocati erant.]

Lædunt igitur ista secundum malefici intentionem, actione illa externa, ex pacto cum dæmone inito manifestatam. Solemne denique hodie sagis nostris, effigies has baptizare in nomine Beel-zebub, & nomen occidendi illis indere.

SECTIO V.

De morbis varijs à dæmone illatis.

NEgant Auicenna, Galenus, & eo teste Hippocrates (nā Casalpinus aliud tribuit ei) morbos illos per dæmones mortalibus inferri posse, quos secuti Pomponatius & Levinus Lemnius. Non, q̄ dæmones id velle, non credant, quos malos esse non negarunt: non q̄ dæmonum vim minorem censeant, q̄ hominum aut animalium (hoc foret absurdissimum: sed q̄a morbi oēs naturalibus ex causis nasci queunt. Verum recta hæc ratiocinatio est, possunt morbi ex naturalibus causis oriri: nequeunt ergo dæmones morborum irrogatores seu immissores esse. Sane Codronchus, Casalpinus, Fernelius, Valæsius & alij optimi medicilib. superiorē citati, Arabius li. 1. contra Gentes, Tertul. in Apologeti. D. Hieron. in 4. c. Matth. D. Chryf. bo. 54. in c. 17. Matth. D. Tho. 1. p. q. 1. 5. a. 5. & alij Theologi contra sentiunt Iuriste quoque, ex quibus agnoscit Burchard. lib. 19. Decret. c. de re magica, & apud prime hoc probant Per. Leloy. lib. 1. de spectr. c. vlt. & Grillan. sæpe citatus b, mihi nunc sufficiunt S. S. fimiora testimonia, q̄ qui non admittunt, habendi pro Ethnicis & Atheis. Iobum Diabolus percussit vlcere pessimo à plā-

b q. 6. v. 9. p. 1. 13.

oc Iob. 2.

Ata pedis vsq; ad verticē capitis sed & alios eadem morbos dæmoni, vt efficienti causæ, adscribit. In illa vnū diabolus aurium & linguæ vsu priuauit, & simul epilepticum reddidit, quem D. Mat. lunaticum vocat d, non q̄ dæmoniacus non esset, sed q̄ à dæmone obfideretur, & simul plenilunij temporibus, per dæmonē comitali morbo grauissime affligeretur: eo q̄ tunc cerebrum humorib. plenum aprius erat exagitari. Solēt quidem alij esse lunatici, non obfessi à dæmone, & hoc sensu de lunaticis locut⁹ Iulius Firmicus e. Sed nostri Euangelistæ agebant de eo, qui simul enegumenus. Epilepticorū quoq; dispositione gaudent dæmones, & ideo non raro se illis insinuant: & per illos, quo tempore corruerant, soliti resposā dare. Apuleius, magnus magus s, traditur accusatus, q̄ seruum suum Thallum, remotis arbitris secreto loco, arula & lucerna & paucis concisiis, carmine incantatum, corruere fecerit, deinde nesciū sui excitauerit. Seruus hic morbo caduco laborabat, eo ignaro sic abusus Madaurensis, vt à dæmone resposum acciperet. hāc ille accusationem sic tractat, vt videatur fateri, certe non diluit. Si recentiores audiamus, Sprengerus g prodidit quandam maleficam epilepticum morbum certis infixisse, per oua cum mortuorum corporib. subtrimalata, præcipue ex earum secta inhumatis, & certis cum ceremoniis exhumatis, & in potu vel cibo præbitis. Apud D. Lucam h, vnū diabolus vexauit Maniaca illa affectione, quam lycanthropiam medici nominant, cuius præcipuum iudicium est, q̄ dominequeant contineri, & in deserta loca se proripiant, circaq; sepulchra oberrent. Aliam adflixit conuulsione spi-

B

C

D

E

næ dorsi

d Mar. 3. v. 17. Luc. 9. v. 19. Mat. 17. v. 14.

c li. 3. Me. rhes.

f. Apol. 1.

g p. 2. Me. let. 9. v. 11. in spo.

h Luc. 8. v. 17.

b p. 1. let. 9. cap. 1.